

ŚIST

Świętokrzyski Instytut
Samorządu Terytorialnego

Opłata uzdrowskowa

2021

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji
Obywatelskich na lata 2018 – 2030

Program Rozwoju
Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Opłata uzdrowiskowa to jedna z opłat lokalnych, których możliwość wprowadzenia przez radę gminy przewiduje ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170). Opłata uzdrowiskowa to w zasadzie forma opłaty miejscowej, która może być pobierana tylko w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status uzdrowiska na zasadach określonych ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1301).

Zgodnie z art. 17 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych opłatę uzdrowiskową może wprowadzić rada gminy. Pobiera się ją od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status uzdrowiska na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Opłata naliczana jest za każdą rozpoczętą dobę pobytu. W skrócie można podsumować, że wszyscy kuracjusze i turyści uzdrowiskowi muszą płacić – przez płatnika, którym jest obiekt, w którym przebywają (sanatorium, hotel itp.) – opłatę za każdą dobę pobytu.

Status uzdrowiska, podobnie jak status obszaru ochrony uzdrowiskowej, nadawane są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów wydawanego na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia, z inicjatywy właściwej gminy.

Miejscowość o statusie uzdrowiska lub obszar ochrony uzdrowiskowej musi łącznie charakteryzować się następującymi cechami: posiadać złoża naturalnych surowców leczniczych i klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych, a także spełniać odrębne warunki dotyczą środowiska czy infrastruktury technicznej (komunalnej – dot. Gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej itp.)

Przepisy ustawy o podatkach i opłatach lokalnych nie wymagają, aby pobyt w celach zdrowotnych był potwierdzony jakimkolwiek skierowaniem. Opłatę można więc pobierać zarówno od osób, które przebywają na leczeniu na podstawie skierowania wydanego przez lekarza, jak i od osób, które na własny koszt przyjechały na leczenie, a także od osób, które w miejscowości uzdrowiskowej przyjeżdżają na szkolenie czy dla zwykłej turystyki.

Warto podkreślić, że omawiana opłata należna jest od osób przebywających w miejscowości znajdującej się na obszarze, któremu nadano status uzdrowiska. Nie chodzi tu więc o pobyt w jakimś konkretnym zakładzie leczniczym.

Opłaty miejscowej oraz opłaty uzdrowiskowej nie pobiera się pod warunkiem wzajemności od członków personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych, a także od osób przebywających w szpitalach oraz osób niewidomych i ich przewodników. Opłaty uzdrowiskowej nie pobiera się od podatników podatku od nieruchomości z tytułu posiadania domów letniskowych położonych w tych miejscowościach.

Należy również zaznaczyć, że opłata uzdrowiskowa i opłata miejscowa mają podobną cel i mogą być pobierane alternatywnie. Opłatę miejscową pobiera się również od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach lub w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status obszaru ochrony uzdrowiskowej na zasadach określonych w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Różnica pomiędzy uzdrowiskiem i obszarem ochrony uzdrowiskowej sprowadza się do tego, że na terenie obszaru ochrony uzdrowiskowej nie muszą być zlokalizowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego.

Nie ulega wątpliwości, że warunki, o których mowa w art. 17 ustawy o podatkach lokalnych muszą być spełnione już w momencie podejmowania uchwały w sprawie opłaty miejscowej lub uzdrowiskowej. Problem pojawia się co zrobić z opłatą miejscową czy uzdrowiskową w przypadku, gdy po jej wprowadzeniu gmina przestanie spełniać minimalne warunki – np. po roku od wprowadzenia opłaty zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu albo dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych.

Wydaje się, że w takiej sytuacji rada gminy powinna albo zmienić lub uchylić uchwałę jeżeli w strefie, w której znajduje się gmina przekroczone dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu. Trzeba jednak zaznaczyć, że gmina nie ma obowiązku stałego

monitorowania stanu środowiska – od tego jest państwowy monitoring środowiska. Za monitoring ten odpowiadają inne organy, jak np. Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Przepisy ustawy o podatkach i opłatach lokalnych nie przewidują jednak obowiązku dokonywania jakichkolwiek zmian w prawie lokalnym w związku z takimi zdarzeniami. Wydaje się, że późniejsze zmiany w zakresie poziomu zanieczyszczeń powietrza czy poziomu pól elektroenergetycznych nie powinny wpływać na poprawność takiej uchwały. Ustawa o samorządzie gminnym nie daje też organom nadzoru nieograniczonej w czasie możliwości unieważnienia uchwały: uchwały przekazywane są regionalnej izbie w terminie 7 dni od ich podjęcia, a RIO może stwierdzić nieważności takiej uchwały w terminie nie dłuższym niż 30 dni od doręczenia uchwały. Z drugiej jednak strony na podstawie art. 101 ustawy o samorządzie gminnym każdy, czyj interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone uchwałą podjętą przez organ gminy w sprawie z zakresu administracji publicznej, może zaskarżyć uchwałę lub zarządzenie do sądu administracyjnego. Sąd administracyjny bada uchwałę lub zarządzenie organu gminy pod kątem jego zgodności z prawem (akty prawa miejscowego sprzeczne z prawem są nieważne). Utrata walorów uprawniających do wprowadzenia opłaty miejscowej potwierdzona odpowiednim wykazem sporządzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska jawi się jako zmiana okoliczności faktycznych powodująca, że podjęta wcześniej uchwała staje się sprzeczna z prawem. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku Szczyrku, którego uchwałę Rady Gminy dotyczącą opłaty miejscowej zaskarżył aktywista do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach. W opinii Sądu, wymogi przewidziane w zacytowanych powyżej przepisach - warunkujące podjęcie w 2008 r. uchwały o pobieraniu w Szczyрку opłaty miejscowej - nie zostały spełnione.

Niespełnienie wymaganej prawem przesłanki w postaci zachowania dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu oznacza, iż zaskarżony akt prawa miejscowego wydany został z istotnym naruszeniem prawa w rozumieniu art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Uchwała według sądu uchybia art. 17 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2007 r. Tym samym wystąpiła podstawa do stwierdzenia jej nieważności w całości. Stanowisko to potwierdza ocena uchwały w świetle zasad wynikających z powołanych w skardze przepisów Konstytucji RP, w szczególności jej art. 94.

Podsumowując wydaje się, że stanowisko sądu jest prawidłowe. To, że gmina lub dana miejscowość spełnia warunki do pobierania opłaty miejscowej lub uzdrowiskowej nie znaczy, że te warunki będzie spełniać zawsze i zawsze będzie mieć możliwość pobierania tych opłat. Szczególnie w zakresie jakości powietrza zmieniająca się świadomość społeczna, a za nią przepisy będzie powodować, że gminy będą musiały stale się rozwijać, by dotrzymać tych wyśrubowanych warunków.